

Vragen bij toename Y-virus

Y-virus in het veld verschuift qua soort: steeds meer stammen NTN en Wilga, en minder N en O. „De overdrachthefficiëntie van nieuwe Y-stammen kan hoger zijn, maar dat verklaart slechts deels de toegenomen problemen met Y-virus”, zegt virusonderzoeker René van der Vlugt van Wageningen UR.

Pootgoedtelers krijgen te maken met steeds meer Y-virus in de nacontrole, terwijl er een daling is in het aantal bladluisvangsten. Dit probleem stond centraal op de startbijeenkomst van de Pootaardappelacademie Groningen, vorige week donderdag in Uithuizen. Het gaat om een doorstart van het project Optimalisatie Pootgoedteelt van begin 2008, waar ruim vijftig pootgoedtelers belangstelling voor hebben.

Twee pootgoedtelers maakten tijdens de startbijeenkomst de problematiek rond Y-virus duidelijk. Dirk Binnema uit Eenrum teelt 80 hectare pootgoed. Hij

past geen luisbestrijding toe. „De werking van de luizenmiddelen is beperkt, maar zo'n 60 procent.” En: „Olie geeft slappere gewassen en daardoor meer phytophthora.” Zonder luisbestrijding zit Binnema met een declassering van 17 procent toch maar ongeveer op het gemiddelde.

VERBAZING

Hans Biemond uit Eenrum heeft een aardappelveredelingsbedrijf. Hij spuit intensief met minerale olie tegen luizen. „Als ik niet spuit, kan ik niet slapen.” Maar het effect viel vorig jaar tegen. „Er sneuvelen nummers door virussen terwijl het gewas soms gezond lijkt.” Voor de declassering zit Biemond op bijna hetzelfde niveau als Binnema. „Het kost kapitalen en je krijgt hetzelfde resultaat”, zo uit hij zijn twijfels.

Voor Wageningen UR was dit reden om het Y-virus en de bladluis nader te onderzoeken. Is het virus veranderd? Uit nacontroleleveldjes van de NAK blijkt dit duidelijk. „Tot onze verbazing zien we

meer stammen NTN en Wilga. Tegelijk neemt het aantal N- en O-stammen af. Dezelfde resultaten zien we in andere EU-landen en Amerika”, weet Van der Vlugt. Bij vooral Wilga is de overdrachthefficiëntie door perzikbladluizen beter dan bij de N- en O-stammen. „Maar dat is slechts gedeeltelijk een verklaring voor het probleem van Y-virus.”

De klimaatverandering zou tot gevolg kunnen hebben dat luizen in het voorjaar eerder uitvliegen. „Overwinteren alle luizen als eitje? Waar komen luizen in het voorjaar vandaan en waar pakken ze het virus op? Wat zijn de bronnen? Dat kunnen onkruiden zijn, die met virus zijn besmet zonder dat je het ziet.” Volgens Van der Vlugt liggen er nog veel vragen. „Een rol speelt ook dat van nieuwe stammen Y-virus de symptomen bij nieuwe rassen lastig zijn te herkennen.”

VROEGHEID LOOFDODING

Uit cijfers van de NAK blijkt dat het percentage verlaging door Y-virus in de

nacontrole in Groningen in Drenthe de afgelopen jaren niet veel slechter is geworden. Per gebied en per jaar kan de situatie verschillen. „Met 40 procent verlaging was de situatie op Texel vorig jaar slecht. De verschillen tussen bedrijven was groot, van 0 tot 100 procent verlaging”, aldus Henk van der Haar van de NAK.

De verschillen zijn onder andere toe te schrijven aan vroegheid van het gewas, kwaliteit van het uitgangsmateriaal, selectie en vroegheid loofdoding. Over het gebruik van minerale olie zijn de meningen verdeeld. „De bron van het probleem ligt in het begin van het seizoen. Die besmetting is niet met selectie te 'repareren'. Je zien het niet”, zegt Van der Haar. Dat de stammen Y-virus minder zichtbaar zijn, speelt volgens hem een ondergeschikte rol.

Wat Van der Haar opvalt, is dat het percentage verlaging het hoogst is bij S-pootgoed. „Ik ben soms verbaasd over hoe laat hoge klassen pootgoed worden doorgemaakt.”